

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Reus Dimecres 31 d'Agost de 1898

Núm. 3.597

Any XIII

PREUS DE SUSCRIPCIO

Reus, un mes Pla: 1/20
6 provincies trimestre 3/50
Extranjer y Ultramar 1/20
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIO

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerias d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, l'itografia Malloré, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publicuin.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

La que paga més contribució de la provincia
FARMACIA OBETRA TOTA LA NIT

Congrés Vitícola

QUE HA DE CELEBRARSE EN MAIG DE 1899
EN LA CIUTAT DE REUS

Convocatoria

Cumplimentant l'acort pres per la Lliga d'Agricultors de la provincia de Tarragona, en la sessió de 25 d'Octubre de 1897, y ratificat en l'últim e importantíssim Congrés Vitícola de Sant Sadurn de Noya, celebrat en lo mes de Maig d'enguany;

Essent cada dia de més interés l'estudi de las questions que fan referencia al cultiu de la vinya americana, especialment per moltes de las comarcas d'aquesta provincia, que está devastant ó amenassant molt d'aprop la plaga filòxerica;

Tenint en compte la necessitat imperiosa de formar bons operaris empeltadors;

Confiant ab lo concurs patriòtic de tots los agricultors y Corporacions Populares de Catalunya;

Se convoca un Congrés Vitícola y un concurs d'empeltadors per los dias primer diumenge y dilluns següent del mes de Maig de 1899.

Será objecte del Congrés l'estudi y discussió dels següents temes:

Primer. Adaptació dels ceps de classes americanas, híbrids d'entre ells ó híbrids americans europeus; á las diferents classes de terra y sa afinitat al empelt ab los ceps del país.

Segon. Sistemas recomanables de preparació del terreno, de plantació y de successius cultius.

Tercer. Adops per la vinya: sa confecció y maneres d'aplicals.

Quart. Lluyta contra la cochylis (cuch del raíim); medis per combatre la plaga.

Lo Congrés se formarà dels Delegats que foren nomenats per assistir al de Sant Sadurn de Noya, y dels que designin las poblacions vitícoles de las provincias Catalanas.

Al objecte, se prega als senyors Alcaldes de tots los pobles de Catalunya que se servescan convocar als propietaris vitícoles dels respectius termes municipals, per que procedixin á la elecció d'un ó dos delegats que hagin de representarlos en lo Congrés.

Igual préch se dirigeix á las quatre Diputacions Provincials del Principat y á todas las Societats y Corporacions Agrícolas Catalanas.

Lo nomenament dels delegats, degudament autorisat per l'Alcalde ó President de las Asociacions agrícolas, deurá remetre's al senyor Secretari general de la Comissió executiva del Congrés vitícola en Reus, avans del dia primer de Novembre próxim.

Al rebres lo nomenament dels delegats se'ls hi enviará, imprés, un cuestionari de cada un dels temes, per repartir-lo entre los agricultors de sa demarcació ó consocis á fi de facilitarlos hi son estudi aprofitant l'actual periodo de vegetació de la vinya. En son dia lo delegat enviará, contestat, lo cuestionari, que será un resumen de la opinió emesa per los agricultors de sa demarcació ó per sos consocis. Del conjunt d'opinions expressadas en lo cuestionari, la Comissió nomenará ponencias que formularán als delegats per a son estudi, se someterán á la deliberació de tots los delegats reunits en Congrés per a sa discussió y aprobació definitiva.

Las condicions del concurs d'empeltadors serán anunciadas oportunament per aquesta Comissió organitzadora.

La qual, creu excusat estimular la bona voluntat

dels viticultors catalans, segura com está de que correspondrán á la importancia del acte per los quals se'ls congrega, lo que si enten estar en lo cas de fer, es advertir á tots, que de cap manera se tracta, en las contestacions al cuestionari ni en las manifestacions verbals en las sessions, de monografias científicas ni de discursos elocuentes; lo que busquem es que cada hu aporti al Congrés, no sols teorías, sino fets pràctics, observacions, resultats obtinguts, dubtes; tot, en una paraula, quant pugua servir, en molt ó en poch, per ajudar-nos en la gran obra de la reconstitució de nostras vinyas. Lo contrari fora retraurer á la gent modesta, que sol ser sempre la més útil.

Reus 6 Agost de 1898.—D. Joseph María Borrás Sardá, Alcalde Constitucional, President; don Pau Font de Rubinat y don Ferrán de Querol, presidents respectivament de la Associació Agrícola de Reus y comarca y de la Lliga d'agricultors de la provincia de Tarragona, Vis-presidents; don Pau Casas Carnicer, tesorero; com a vocals don Lluís Quer president de la Cambra de Comers; don Anton Serra Pamies y don Joseph Vidiella Gomis, Diputats Provincials; don Joan Huguer Vidal y don Rafel Fuster Ramon per las comarcas del Vendrell y del Noya, y don Ramon Vidiella Balart, president de dita Associació Agrícola, Secretari general.

La correspondencia deurá dirigir-se tota, al Secretari general D. Ramon Vidiella Balart, Arrabal Santa Ana, núm. 68, Reus.

SECCIÓ DOCTRINAL

Al aguayt

La calor extraordinaria que patim paga la festa en las enrahonadas de la gent. «No's pot respirar» diuen uns, xopantse'l mocador en los regalims de suhor que'ls baixan cara-avall. «Las planas totas se moren, y las cullitas son perdudas» responen uns altres, més amaratats de suhor, y de miraments un xich més amples. Y uns tercers, igualment acolorats, pero més escampadors de la mirada que'ls segons, afegeixen: «Estém pla ben guarnits: la calor y l'aixut, que no deixen produhir la terra; las barcadas de pobrets soldats que'ns deurán portar aquí la miseria y las febrás que'ls rosegan; sense jovent fort, sense diners, sense feynas, los pagos pujats á las bromas... no hi ha ningú qui pugua preveure á quins extrems hem d'arribar.»

Y ja tenim enfilada la conversa que es avuy no solzament la general sino la única entre la gent de la nostra terra.

Las consideracions, las censuras, las expressions de descoratje y d'enquimerament, las manifestacions de lo que hem de temer y de lo que caldría fer, son, per tot arreu y entre tothom, las mateixas, á poca diferencia. Es general reconeixer que Espanya havia de purgar grans pecats fets en la administració y govern de las colonias revoltadas, y are perdudas; que la resolució de fer la guerra als Estats Units no més podían pendrela hent sense terata y sense entranyas; que en las incidencias d'aquesta guerra s'han revelat tantas y tan grossas ineptituds, en los directores y funcionarios del Estat espanyol, que han quedat petites y molt endarrerades las prediccions dels més sanch-frets y pessimistas; y que l'exhibiment d'una situació tan decayguda d'aquest Estat, demostra que fins ara ha marxat per mals camins, y que no més pot intentar-se rectificar y millorar sa direcció canviant de dalt á baix la ma-

quinaria de sa organizació, y posant, per fer-la funcionar, mecánichs mes sabuts que'ls qui fins ara n'han cuidat.

Y es també general (quan los interiorcutors son catalans dignes de la rassa) arribar á una major especialisació d'aquesta última conclusió, mediant la següent eixide, que pocas vegadas falta en las conversas de que las havém:

—Y be; y ara, sense Antillas, y qui sab si sense Filipinas, ¿qué'n farém de las nuvoladas d'empleats grossos y xichs que allá tenfan la menjadora?...

La darrera vegada que he sentit aquesta pregunta, respongué un senyor qui, al ayre, corre molt lo mon:

—No soben, diu, quina dita es ara molt popular á Madrid, entre'ls pensionats de la administració, y aspirants á serbo? Diuen: *Bueno; hemos perdido Cuba y Filipinas, pero nos queda Cataluña.*

Tothom hi convé en aixó; que de Catalunya n'voldrán fer ara la afartadora dels esquena-drets, y camp d'exploació posat al servey de las necessitats del *turno pacífico*; y la gent, esgarrifada, a pregunta: ¿ahont arribarém?... Y ab lo noble desitj d'impedir extrems que podrian arribar á apareixer com una necessitat, molts afegeixen: «S'han de modificar y arreglar ben bé las relaciones de Catalunya ab l'Estat espanyol; perque si no de Madrid poden fer aquí lo que'ls dará la gana ó'ls convindrà, patirém lo que no podém encare pensar, y al últim, Deu sab com acabarà aixó. Hem de tenir seny per'ls qui no'n tingan y defensar la vida del Estat espanyol contra'ls beneyts que la destruhian cridantli viscas al só repugnant de la marxa de «Cádiz».

Crech que no hi haurá ningú dels qui llegiran aquestas ratllas qui no reconega que son un cuadro, tan mal dibuixat y tan esguerrat de colors com vulguen, pero reproductor fidel de la realitat actual.

Y ara, un, davent d'aquet cuadro pregunta: «Be, y qué fa aquesta Catalunya qui se sab y's reconeix aixis amenassada?» Ara ó may, ha dit en Durán y Bas, cridant als patricis á la acció. ¿Quantas veus li han respost, quantas voluntats han anat á encoratjar y enfortir la seva?...

Nosaltres, disposats á acudir ahont se manifesti una iniciativa entenimentada y sanitosa per la patria catalana y per l'Estat espanyol, aném observant y aputant. Las notas presas en aquestas horas de crisis, ens servirán forsa per penetrar més endins en lo coneixement del estat d'esperit de nostre poble y de la mena de remeys que exigeixen sas necessitats, y ara potser fins y tot lo seu voler. Y allavors, aquells qui are haurán fet lo castellá, arronsant las espallas y quedantse á casa quan los interessos de la patria van á mal borrás y perillan de ser llogats á la ruina, que no'ns vinguin ab entrebanchs y ab escarafalls de conservatisme y de moderantisme; no poden reconeixer cap mena d'autoritat, per parlar de la patria, als qui li hagin fet defecció quan podian y devian intentar salvarla de perills que venhen tan clars, tan grossos y tan inminents com nosaltres mateixos.

Notas regionalistas al extranger

AUSTRIA-HUNGRIA

Lo dia 24 d'aquest mes se reuniren á Budapest lo comte Thun, lo ministre trech Keizi, lo ministre alemany Bærnreither y'l baró Banffy y demés companys de Gabinet per continuar las negociacions empreas relatives al compromís entre l'Austria y l'Hungria.

Los periódicos que s' han ocupat d' aquest assumpto afirmen, seguint lo diari oficial «Fremdenblatt», que la qüestió s' resoldrà, en tot cas, d' un modo absolutament conforme a las lleys del pacte dualista de 1867, es dir, baix una forma parlamentaria y no, per tant, a tenor del párrafo 14 de la Constitució del imperi, lo qual hauria equivalgut a un verdader cop d' Estat en sentit absolutista, com ja havém fet observar avans de ara en aquestas «Notas».

L' embaixador d' Alemania a Viena, 'l comte d' Eulenbourg, ha tingut darrerament llargas visitas ab los comtes Thun y Banffy, tractant, segons veus públicas autorizadas, de las consecuencias possibles del cambi de la política interior austriaca en la política exterior de l' Austria-Hungria, baix lo punt de vista de la «Triplíce».

La reunió dels ministres del imperi de que acabém de fer esment donará per resultat la intervenció personal del Emperador pera venir a un arreglo en lo de compromís. En efecte, se diu que Francisco-Joseph cridarà successivament prop seu als quefes dels principals partits del Parlament austriach, tan prompte com hagi tornat a la capital del imperi, a fi de convidarlos, en nom de llur comuna lleslat envers lo monarca, a votar las lleys sobre 'l compromís entre la Austria y la Hungria. Se creu que aquesta intervenció personal del emperador produhirá més efecte que 'ls esforços dels ministres.

Lo dia 5 de Setembre, segons rumors molt persistents, se reuniran simultáneament las Cambras húngara y austriaca, la una pera plantejar la qüestió de una tarifa autónoma aduanera, (segons digüérem fa dias era aquest lo principal assumpto de que han d' ocupar-se 'ls representants de la nació húngara); y l' altra pera procedir al nomenament dels individuos de la comissió regnicola de la cuota-part pera 'l tesor imperial y tal vegada també pera entaular la discussió d' un projecte de llei sobre las llengüas, en vista de lo qual, los txechs han declarat repetidament que no están disposats a deixarse sacrificar devant de las exigencias del uniformisme germánich.

Efectivament, l' orgue del partit «los Joves Txechs», de Bohemia, lo «Narodni Listy», publica una carta molt interessant d' un dels principals quefes, lo doctor Eduart Gregr. En ell declara que, en presencia de la eventualitat, d' ésser convocat a Viena 'l Parlament y d' una nova discussió en la qüestió de las llengüas, ell y sos amichs rebutjarán sempre—(en contra de lo que s' havia anunciat)—lo projecte de llei sobre las llengüas presentat pel comte Thun fa algunas setmanas.

Es aixó un fet de la major importancia, com observa un diari parisench, tota vegada que tota la premsa tcheque, tant lo «Narodni Listy», diari dels joves, com lo «Politik», que ho es dels vells, y las otras familias tcheques de diferents unions, havían publicat desde alguns dias ensa varis articles molt forts contra 'l comte Thun, per anunciar que, en la eventualitat de convocarse 'l Parlament, y sobre tot, en lo cas de la abrogació de las ordenansas bilingües, tots los tcheques, desde 'ls aristócratas fins als demócratas socialistas, se llensarían a una campanya d' oposició y d' obstrucció a ultransa contra 'l govern. Aixó mateix ha indicat lo ministre Kaizi en las últimas conferencias de Ischl ab l' emperador y companys de gabinet.

Vensaquí 'l secret de la forsa incontrastable del moviment nacionalista de la Bohemia, contra las midas absorvents del centralisme germánich. «Desde 'ls aristócratas fins als demócratas socialistas» s' uneixen pera defensar alauña tots la prerogativa que més estima 'l poble tcheque, com es la llengua. Si algú duprés encare de la gran veritat «la unió fa la forsa», creveuria com es profundament exacta. Mitja centuria entera la Bohemia era una obscura provincia, sense personalitat ni vida en lo mossach de nacions ab que s' formá l' imperi austro-húngar, y hauria acabat per esborrarse de la memoria de sos fills que havia existit una nació, un regne gloriós, que s' enorgullia de guardar com veneranda reliquia la corona de Sant Wenceslau. Empenyat en la noble empresa de fer brillar aqueixa santa diadema s' han unit tots los bohemis, y avuy la avans «obscura provincia» ja fa massa ombra al colós imperi centralista, qui tracta, inutilment, d' enorresar a la reditiva nacionalitat, privantli 'l us de son vell parlar. Més, la unió de tots los tcheques ha de fer fracassar tan impertinent empenyo.

PELEGRI CASADES y GRAMATXES.

Las festas de Béziers

En aquesta vila continúan los preparatius pera las festas que s' han de celebrar lo 28 y 29. Los assaigs

segueixen ab activitat cada tarde a Las Arenas baix la direcció del Mestre Saint Saëns y ab lo concurs de totas las parts que han de representar «Déjanire» tant musicals com de declamació.

Se troba en aquesta vila M. Jambón l' autor de las decoracions lo qual reb entussiasmas felicitacions per sa obra; que verdaderament es una cosa soperba.

Representa en primer terme y a cada un dels costats del entaulat dos entradas d' altres tants palaus, al enfront una gran galeria, s' descubreix després un espléndit paisatge ab magnífichs y ben pintats tons de color, destacantse en lo fondo la ciutat de Echalie ab sos grans edificis y temples y per últim una série de montanyas totas ellas d' una veritat sorprendent y com march d' aquest gran cuadro l' únich que ho es digne, lo cel, fent gran varietat d' efectes de llum magnífichs desde las tres de la tarde que comensa l' ensaig fins las set que acabaren ahir.

Lo dijous la Banda Municipal obsequiá ab una serenata al Mestre Saint Saëns a casa Mr. Castelbón ahont s' hostatja. Tocaren la «Javotte» del mateix, instrumentada pera banda per M. Eustau ja conegut a Barcelona. Com sempre la Banda la executá magistralment seguint la acertada batuta del Mestre Sadurn quedant molt satisfet y entussiasmat l' autor de «Déjanire», que baixá a felicitarlos y agafant la batuta tocaren la «Marsellesa» y la «Marcha Real» espanyola y a petició del numerós públich que escoltava, la «Marcha de Cádiz» sent coronadas totas las pessas ab grans aplausos y viséas.

M. Castelbón obsequiá als professors ab xampany donantse viscas a Fransa, Espanya, al Mestre Saint Saëns y M. Castelbón.

Ahir las autoritats donaren un banquet a la Banda en lo local que ocupan, passant de cent cincuenta los comensals, entre ells l' alcalde de Béziers, lo Mestre Saint Saëns, lo vice-cònsul d' Espanya M. Jambon, lo comité de festeigs y otras personalitats artísticas extranyeras de las moltas que s' troban en aquesta vila.

Estava guarnida la habitació ab escuts y banderas francesas y espanyolas, pronunciant al destapar lo xampany entussiasmas brindis lo mestre Saint Saëns, M. Castelben, l' alcalde, los mestres Nicolau y Sadurn y l' Sr. Martinez, delegat del Ajuntament de Barcelona, essent tots frenéticament aplaudits y donantse viscas a Espanya y Fransa.

Acabat lo banquet los professors de la Banda anaren a la Plaza de la Ciudadela ab un concert.

Tota l' inmensa plassa estava ocupada per un numerós públich que aplaudí ab entussiasme totas las pessas que s' executaren, especialment la «Carmen» de Bizet y la jota de «La Dolores» de las quals se demaná la repetició.

La colonia espanyola en aquesta ciutat regalá a la Banda Municipal una artística corona de metall ab llassos en los quals s' hi llegian expressivas dedicatarias.

Tant al comensar lo concert com al final tocaren la «Marsellesa» essent saludada ab frenétichs aplausos y viscas per la inmensa multitut que sortí molt complacuda del mateix.

Pera avuy está anunciat lo concert de gala y demá la primera representació de «Déjanire» pagantse las localitats a preus caríssims.

Béziers 28 Agost 1898.

Per telégrafo

Béziers, 29.—Ha acabat l' espectacle de gala en lo teatro de la Opera Cómica.

Las localitats resultaren insuficients pera contenir lo públich que desitjava assistir a la representació.

S' han representat per los artistas del teatro Odeón de París la comedia de Hoffman «Le Roman d' una hure», «Le Passant», de François Copée, y la comedia en un acte de Pierre Berton, «Les jours de ledillac».

L' aparició en la sala d' espectacles del mestre Saint Saëns, fou saludada ab una calurosa salva d' aplausos. En los intermedis la banda de música «Lyre Biterroise» executá la «Marcha heroyca» del mestre Saint Saëns, y la banda municipal los ballables de la ópera del mateix mestre «Sansón y Dalila».

La banda barcelonesa fou ovacionada.

Apesar de lo avansat de la hora regna extraordinaria animació en los carrers de Béziers, atestadas de forasters.

A una hora avansada ha acabat lo concert al ayre lliur en la plassa de la Ciudadela.

Alternaren la banda municipal de Barcelona y la música del 17º regiment d' infanteria de línes.

La banda municipal executá varias composicions y ayres espanyols, sent ovacionada.

Una de las composicions que han tingut més éxit es «Serta de Perlas», del mestre Sadurn.

La banda de Barcelona executá també una sinfonia del mestre Saint Saëns.

La plassa nomenada «Plateau des Postes» está espléndidament iluminada, produhint excoent y pintoresch efecte.

La senyora del mestre Sadurní, donya Cecilia Rodoreda, ha sigut obsequiada per lo comité de las festas ab un luxós y artístich ram de ffors ab un llas tricolor.

En conjunt, la ópera de Saint Saëns resulta quel-poch fins avuy desconegut.

L' orquesta, composta exclussivament d' arpas, que acompanya los recitats es d' un efecte delicadíssim.

L' orquesta d' instruments de corda que acompanya las arias, també resulta molt be y las duas bandes: a municipal y la «Lyre», que tornan en los conjunts, lo mateix que las trompetas de las marxas s' harmonisan perfectament.

Lo vice-cònsul d' Espanya, M. Castelbon de Beuxhostes, ha obsequiat ab un banquet al mestre Saint Saëns, als mestres Saint Saëns, als mestres Sadurní, Alicot, al autor del libre, Gallet, y 'ls principals intérpretes de l' execució.

Han vingut a Béziers, ab motiu del estreno de «Déjanire», gran número de belgas, inglesos é italianos.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 31 d' Agost de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroides	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSERV. par. ticular
9 m.	758	69		0.5	Des.	
3 t.	766	67				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS classe
	Maxima	Minim.	Term. tipo		
9 m.	Sol. 47	48	24	S.	0.5
3 t.	Sombra 39		30	S.	0.5

Gracias a Deu.

La Espanya unitaria y castellanizada pot haver acabat de passar per lo tránzit de la més deshonrosa vergonya, del descrédit més abominable, pero a San Sebastián, precisament en la Plaza de toros, centre de la civilisació universal, s' ha donat ja 'l primer pas pera la regeneració administrativa d' aquest Estat decre-

La tauromaquia ha comensat a introduhirse en los governs civils de Provincia. ¡Gracias a Deu! tornemho a dir que la cosa s' ho val, y sino, llegeixin.

Es del «Heraldo», y d' un telégrama de la capital de Guipuzcoa:

«Numerosa y distinguida concurrencia (en castellá mateix que fa més tropa) ha presenciado hoy la corrida a beneficio de los soldados heridos y enfermos.»

Abundaron las mantillas blancas y los ricos pañolones de Manila.

La lidia fué dirigida por el simpático puntillero de la cuadrilla de Guerrita, Joaquín del Río y Alomes, y algunos banderilleros de la misma cuadrilla.

Los matadores Garvey, Figueroa, Jimenez, Antonio Tacon, Bermejillo y Diaz se portaron como buenos.

Jimenez, SECRETARIO DEL GOBIERNO CIVIL, ganó la oreja de su enemigo.»

Y pron, ja no volém saber res més.

Tot un secretari de govern civil ganandose una oreja de su enemigo, com qui despatxa un expedient electoral, d' aquells en que las tpinadas y 'ls més escandalosos abusos electorals s' amagan ó s' desfigurán en profit del encasillat.

Quina revolució en la administració provincial pot portarnos l' art del toro, baix lo nou concepte de sistema polítich administratiu.

Invenció fin de siglo.

Ditxosos alcaldes interiors gerárquichs d' aquell Governador civil, que per digníssim secretari compta ab una personalitat tan exemplaríssima com aquell senyor Jimenez del telégrama, méyat persona y méyat torero; ditxosos alcaldes, repetim, que d' ells será el regne de las banyas y de les trampas, si ab constancia y ab bona voluntat saben ferse dignes imitadors de las glorias d' en Jimenez.

¡Lástima de nom adotzenat que no li escan!

Lo Parroy de la administració y dels bons li aniria millor.

O sino que 'l govern li dongui de R. O. y 'l reco-

mani com a exemplar oriós, als seus companys de professió.

No fora gens estrany, de més grosses ne porta la «Gaceta».

